

Oponentní posudek k disertační práci slečny JUDr. Zuzany Nitschneiderové
na téma „Akcie, jako předmět právních vztahů“
(školitelka: Prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.)

1. Formální úroveň práce

Autorka věnuje samotnému zpracování tématu 161 stran textu, což je pro disertační práci dostatečný rozsah.

Pokud jde o jazykovou úroveň textu, nepovažuji za vhodné užívání zkratk pro jednotlivé české a slovenské předpisy, které jsou užívány v textu samostatně (tj. bez spojení s jejich konkrétním ustanovením).

Práce dále obsahuje obraty či pasáže nevhodné pro odborný právní text:

- s. 26 - „Čo je teda potrebné splniť, aby spoločnosť vydala platné akcie? Dve veci. Hmotnú a procesnú.“
- s. 28 - „V záverečnej časti tejto kapitoly pre zaujímavosť uvádzam postup, ako prišlo v Slovenskej republike k prepočítavaniu výšky základného imania na euro a k súvisiacej premene menovitých hodnot akcií“.
- s. 31 - „Pre zaujímavosť ešte uvádzam, že ...“
- s. 119 - „Pri prevode akcií nemusí mať tedy zmluva písomnú formu. Musí však medzi stranami dojsť de facto k dohode o podstatných náležitostiach prevodu uvedených vyššie. Pre prevode akcií se teda tento titul subsumuje priamo do modusu“.

2. Obsahová úroveň práce

Disertační práce se zabývá právními vztahy, jejichž předmětem je akcie jakožto cenný papír, do něhož je inkorporován podíl v akciové společnosti. Ač se nejedná o téma, které by v důsledku vývoje judikatury či případné názorové nejednotnosti teorie patřilo mezi nejaktuálnější, nelze na druhou stranu jeho konstantní aktuálnost popřít. Spojuje totiž v sobě otázku práv a povinností společníka v nejvýznamnější formě obchodní společnosti, problematiku cenných papírů a zároveň širokou škálu možných právních vztahů, v nichž jako nepřímý předmět figuruje akcie.

V úvodu (kapitola 1.1) se autorka zabývá právní úpravou akcie (s. 20 až 37). Tato nepřiměřeně dlouhá pasáž trpí už z povahy věci značnou popisností a závislostí na zákonném textu. Bez většího systematického opodstatnění následuje kapitola věnovaná seznamu akcionářů.

Kapitola 1.4 nazvaná „Kazuistika“ je první z šesti pasáží disertační práce shodného označení, jejichž smysl mi není zřejmý. V daných kapitolách doktorandka předkládá konkrétní skutkové případy (pravděpodobně čerpané z publikované judikatury či právní praxe autorky) a vyjadřuje se ke sporným právním otázkám. Přitom se nejedná o prostou aplikaci právních závěrů uvedených v předchozím textu (byť i tento přístup je v disertační práci jen těžko obhajitelný). V „kazuistických“ kapitolách se totiž autorka zabývá i dalšími teoretickými otázkami, čímž ještě více narušuje systematiku své práce.

Kapitola 1.5 se věnuje případům, kdy je akcie předmětem bezpodílového spoluvlastnictví manželů (resp. jejich společného jmění). Tak se zabývá problematikou vlastnického práva k akci, přičemž dle mého názoru je tato pasáž nevhodně umístěna do úvodní části práce mezi „kazuistickou“ kapitolu a kapitolu pojednávající o přeměně jmenovité hodnoty slovenských akcií na euro. Přitom absentuje pojednání o vlastnictví k akci obecně a o podílovém spoluvlastnictví.

Kapitola 2 označená „Přeměny akcií“ se věnuje jednotlivým změnám akcie – změně podoby, formy, štěpení a spojování akcií, změnám jmenovité hodnoty, druhu a obsahu akcie. Již zmiňovaná kapitola 1.6 věnovaná otázce přeměny jmenovité hodnoty slovenských akcií na euro by přitom měla být začleněna právě do této části.

Kapitola 3 se zabývá hromadnou akcií.

Kapitola 4 je nelogicky věnována problematice omezení převoditelnosti akcií, když teprve kapitola 5 se zaměřuje na převod akcií obecně (u originárních způsobů nabytí vlastnického práva k akci absentuje zmínka o vydržení). Na ní pak navazuje šestá kapitola o nabývání vlastních akcií.

Kapitola 7 se obecně zabývá neplatností (resp. nicotností) usnesení valné hromady. Protože její text není nikterak vztažen k tématu práce, je jeho začlenění do disertační práce zcela nevhodné. Přitom platí, že v případě vypuštění této kapitoly bez náhrady by celkový počet stran textu poklesl pod požadovaný minimální limit 150 stran.

Kladem práce je její komparativní charakter, kdy je paralelně zkoumána česká a slovenská. Bohužel však v zásadě absentuje zohlednění jiné národní úpravy.

Celkově je možné konstatovat, že systematika práce trpí značným množstvím vad, které téměř vedou k závěru o bezkonceptnosti předloženého textu. Navíc práce není koncipována jako dílo vědeckého, ale spíše učebnicového či praktického charakteru, o čemž svědčí i začlenění „kazuistických“ kapitol či vysvětlujících tabulek, doslovných přepisů zákonných ustanovení (s. 23, 26-27, 56-57, 61, 63-64, 66, 69, 81-82, 109-110, 127-130, 131-132, 147-149) nebo vzorů (akcií, hromadných akcií).

Autorka se nezaměřuje výlučně na zvolené téma, ale spíše se snaží postihnout všemožné aspekty akciového práva, což zákonitě vede k vysokému stupni popisnosti práce. Proto se snižuje možnost výskytu konkrétní odborných vad textu. Ani těch však předkládaná práce není prostá – například:

- s. 104 – Platná úprava českého obchodního zákoníku již nehovoří o čistém obchodním jmění, ale čistém obchodním majetku.
- s. 119 – Funkce centrálního depozitáře při vedení evidence zaknihovaných akcií se nestala „v posledních letech komplexní, rozsáhlou a spletitou“, neboť tento zahájí svou činnost až od července tohoto roku.
- s. 120 – Rubopis českých akcií neupravuje zákon o cenných papírech. Úprava rubopisů je paralelně obsažena v tomto předpisu a v ZSS. Podle § 156 odst. 6 obchodního zákoníku se přitom na převod akcie na jméno subsidiárně použije úprava směnečného rubopisu.

Jednostránkový závěr rozhodně nemůže plnohodnotně dostát své funkci a zobecnit či alespoň zopakovat zásadní poznatky obsažené v práci.

3. Práce s prameny

Práce je s ohledem na vysoký stupeň popisnosti do značné míry tvůrčím přepisem zákonné úpravy. V této souvislosti je pak třeba vytknout, že jednotlivé uváděné zákonné normy mnohdy nejsou identifikovány uvedením konkrétního ustanovení, v němž jsou zakotveny. V disertační práci totiž doktorandka často uvádí, že „CZ ZCP stanoví“ nebo „SK ObZ výslovně stanoví“, aniž by uvedla konkrétní ustanovení.

K vypracování diplomové práce použila autorka reprezentativní počet českých a slovenských pramenů. Jeden německý pramen okrajově využitý dokládá absenci práce s jinými právními řády.

Citace článku T. Gartsíka (s. 71-73) je svým rozsahem neúměrná.

Formální podobě seznamu literatury bych vytkl způsob identifikace článků a judikatury čerpané z právnických periodik, kdy je oproti úzu nejprve uvedeno číslo daného periodika. V případě takto publikované judikatury navíc doktorandka ani neuvádí spisové značky.

O popisnosti práce nepřímo svědčí nízký počet poznámek pod čarou (130), který nedosahuje ani počtu stran textu. Mnohé poznámky navíc jsou pouze odkazem na zákonnou úpravu nebo na jinou část disertační práce.

V případě citace z kolektivních děl doktorandka neuvádí autora použité myšlenky – viz poznámka pod čarou č. 11-13, 17-18, 21-22, 25, 28-30, 32-36 atd.

V několika případech pak není uvedena konkrétní stránka, z níž je myšlenka citována – viz poznámka pod čarou č. 4, 54, 58-59.

4. Závěrečné zhodnocení

Při zvážení rozsahu, v jakém práce obsahuje přepis jednotlivých zákonných ustanovení, nadměrnou citaci z díla T. Gartšíka a redundantní pasáž o neplatnosti a nicotnosti usnesení valné hromady, se domnívám, že materiálně není naplněna podmínka minimálního rozsahu disertační práce.

Předložená práce však ani nesplňuje další požadavky kladené na disertační práci. Autorka sice prokazuje dobré znalosti v oblasti zvoleného tématu. Avšak nevhodná systematika práce, nesprávné uchopení tématu a značná popisnost zpracování rozhodně neumožňují závěr o dostatečné schopnosti logické právní úvahy a úrovně odborného vyjadřování. Zvolené téma nebylo řádně zpracováno a vyčerpáno. Nebylo tak dosaženo cílů kladených na disertační práci.

Proto práci rozhodně nepovažuji za způsobilou k obhajobě.

V Praze dne 15. 6. 2010

JUDr. Daniel Patěk, Ph. D.

oponent disertační práce